

Beeldvorming

Hoe ontstaat beeldvorming in de pers?

Als je een nieuwsitem op tv ziet of een krantenartikel leest, vorm je daar zelf een beeld van. Je noemt dat beeldvorming. Redacteurs en journalisten kunnen daaraan bijdragen door de manier waarop ze het nieuws brengen. Zijn ze zich hiervan bewust? Hoe gaan ze daar mee om? Een interview met een verslaggever van de NOS.

Bij de schietpartij in winkelcentrum De Ridderhof in Alphen aan de Rijn schoot iemand 6 mensen dood en er waren ook veel gewonden. Daarna schoot de dader zichzelf door het hoofd. Dit was natuurlijk groot nieuws. Bij andere gebeurtenissen is het soms moeilijker te bepalen of iets wel of geen nieuws is. "Eigenlijk is het best lastig om te zeggen, wat is nou nieuws en wat is nou geen nieuws. Wij als journalisten zeggen altijd: Nieuws is datgene dat afwijkt van de norm. Wat niet normaal is, waarvan als ik het tegen jou zou vertellen en jij zou zeggen ZO! Dat wist ik niet. Dat is nieuws. En dat is dan wat we hier in deze bus aan het doen zijn, aan het selecteren. Wat komt wel in de uitzending, wat komt niet in de uitzending? En we proberen daarin zo eerlijk mogelijk te zijn.

Bij dingen die je ziet of meemaakt vorm je bijna automatisch een beeld van iets of iemand anders. Als iemand een paar keer in een knokpartij terechtkomt, krijgt hij of zij al snel het etiket 'vechtersbaas'. Als je een nieuwsitem op tv ziet of een krantenartikel leest vorm je jezelf ook een beeld over wat je daar ziet of leest. Je noemt dat beeldvorming. Redacteurs en journalisten kunnen daaraan bijdragen. Zijn ze zich hiervan bewust? Hoe gaan ze daar mee om?

"Ik was ook in Noorwegen op dat eiland Utoya waar iemand om zich heen is gaan schieten en heel veel jongeren heeft doodgeschoten. Utoya is in het buitenland, dus daar kun je misschien net iets meer laten zien, omdat het geen mensen zijn die je kent of mensen zijn die je op straat tegenkomt en dat is anders dan in Alphen aan de Rijn bijvoorbeeld. In Alphen aan de Rijn maakte ik andere keuzes dan op Utoya. En soms als journalist, dan kom je beelden tegen of je hoort verhalen waarvan je denkt "dit is te heftig om uit te zenden". Bijvoorbeeld omdat het te vroeg is en er ook heel kleine kinderen kijken, maar ook omdat het het verhaal zou vertroebelen. Als je het zou uitzenden, dan zou het zó heftig zijn dat mensen niet meer luisteren naar wat je nog meer te vertellen hebt. Dus daarom kies je er als journalist voor om sommige dingen niet uit te zenden. En dat is eigenlijk waar je continu mee bezig bent: kiezen."

Ook door te kiezen welke beelden een verslaggever uitzendt of welke juist niet, bepaalt hij of zij hoe het verhaal er uit komt te zien. Hij kondigde zijn moordactie aan met ideologische argumenten. Heeft hij iets bereikt van wat hij wilde bereiken? Nou, hij wilde de Arbeiderspartij natuurlijk in het hart raken. Hij vond dat zij het land verkwanseld hebben, "landverraders" was de term die hij noemde.

"Het allerbelangrijkste om een verhaal zo eerlijk mogelijk te vertellen volgens mij is eigenlijk, dat mijn mening er helemaal niet toe doet. Een goede journalist, die vindt nergens iets van, die doet er verslag van. Dus die kijkt naar de feiten en die kijkt heel goed naar zijn bronnen."